

Ministerieel besluit tot bescherming als monument van het monument voor de gesneuvelden in Antwerpen (Ekeren)

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012;

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 12.3.1, laatst gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 2014;

Gelet op het ministerieel besluit van 19 december 2014 tot vaststelling van een ontwerp van lijst van het als monument te beschermen monument voor de gesneuvelden in Antwerpen (Ekeren);

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed en gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed van 20 augustus 2015,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten:

Wegens de historische, de artistieke en de sociaal-culturele waarde als monument:

Monument voor de gesneuvelden met inbegrip van het omhaagde plantsoen en centraal toegangspad, gelegen in

Antwerpen (Ekeren), Veltwijcklaan 1

bekend ten kadaster:

Antwerpen, 35ste afdeling, sectie F, perceelnummer 399K (deel)

zoals afgebakend op bijgevoegd plan.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische waarde:

Het monument voor de gesneuvelden in Ekeren werd opgericht in 1930 op initiatief van de gemeente Ekeren en naar ontwerp van beeldhouwer Alfons Lambert (Albert) Baggen. Het

./.

oorlogsmonument is een representatief voorbeeld van de manier waarop men in het interbellum trachtte om te gaan met het recente oorlogstrauma. Geen enkele gebeurtenis in de 20ste eeuw bracht in Vlaanderen een dergelijke massale productie van herdenkingstekens teweeg als de Eerste Wereldoorlog.

Het monument is een gaaf bewaarde materiële getuige van een belangrijke trend in de geschiedenis van de katholieke kerk. De combinatie van oorlogsmonument met Heilig Hartbeeld is kenmerkend voor het interbellum en bij uitstek voor de jaren na de encycliek van 1928 waarin de verering van het Heilig Hart werd gepromoot en overal in Vlaanderen Heilig Hartbeelden werden opgericht.

Het monument voor de gesneuvelden in Ekeren is een sprekend, representatief voorbeeld van de ideologische polemieken die in het interbellum bestonden rond de oorlogsmonumenten. De Ekerse Afdeling van de pluralistische Nationale Strijdersbond van België nam het de gemeente kwalijk dat het voor een uitgesproken katholiek thema als het Heilig Hart koos.

Artistieke waarde:

Het monument voor de gesneuvelden in Ekeren werd in 1929 ontworpen door Alfons Lambert (Albert) Baggen (1862-1937), een uit Nederland afkomstige en in Borgerhout wonende beeldhouwer. Het monument in Ekeren is representatief voor zijn oeuvre, dat voor een belangrijk deel uit gedenktekens bestaat. Het is tevens representatief voor de laatste periode van zijn carrière waarin hij evolueerde naar een versoberde en minder klassieke stijl, geïnspireerd op de art deco.

De monumentale hardstenen sokkel, de koperen beeldengroep en de koperen lantaarns vormen een krachtig ensemble door de stijlhomogeniteit en door de goed overdachte verhoudingen. Het ruime omhaagde plantsoen met centraal toegangspad vormt de ideale context voor het monument.

De koperen beeldengroep is een representatief en gaaf voorbeeld van de productie van de Brusselse gieterij Lesetre et Cie, dat tijdens het interbellum gedenktekens realiseerde.

Het monument in Ekeren is één van zeldzame en tevens één van de beste voorbeelden in Vlaanderen van een alternatieve aanpak van het thema van de Heilig Hartbeelden binnen de oorlogsmonumenten in het interbellum. Voor dit monument werd overtuigend afgestapt van de standaard afbeelding van een alleenstaande, zegenende Christus, wat wijst op een wezenlijke artistieke inbreng van de kunstenaar.

Sociaal-culturele waarde:

Het monument voor de gesneuvelden in Ekeren is een representatief, gaaf bewaard en artistiek hoogwaardig voorbeeld van de nog steeds levende traditie van de herdenking van de Eerste Wereldoorlog. Het gedenkteken neemt een beeldbepalende, centrale plaats in binnen de dorpskern van Ekeren en maakt nog steeds deel uit van de traditie van jaarlijkse herdenkingsplechtigheden op 11 november.

Het monument voor de gesneuvelden in Ekeren is een gaaf en representatief voorbeeld van een materiële getuige van een katholiek georganiseerde gemeenschap, die tot ver in de 20ste eeuw de religieuze beeldtaal en rites integreert in het burgerlijke leven, onder meer bij

oorlogsmonumenten en -herdenkingen. De inhuldiging van het oorlogsmonument in 1930 ging gepaard met de toewijding van de gemeente aan het Heilig Hart.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De voorschriften bepaald in hoofdstuk 6 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en hoofdstuk 6 van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014.

Brussel,

14 DEC. 2015

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

A handwritten signature in black ink, consisting of a series of loops and a long horizontal stroke at the end, positioned above a solid horizontal line.

Geert BOURGEOIS

